

Διαγλωσσική Επικοινωνία

Ενότητα 2 : Σχολιασμένη μετάφραση

Ελένη Κασάπη

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σχολιασμένη μετάφραση

Σκοπός: να μάθουν οι εκπαιδευόμενοι να
συντάσσουν πρωτόκολλα μετάφρασης

Περιεχόμενα ενότητας 1/2

1. Σχολιασμένη μετάφραση.
2. Πρωτόκολλο μεταφραστή – περιεχόμενο ανασκόπησης και ενδοσκόπησης.
3. Πρωτόκολλο και μεταφραστικές μονάδες που δυσκολεύουν τον μεταφραστή.
4. Δίστηλος πίνακας και σχολιασμένη μετάφραση.
5. Παράδειγμα: Καράτσι, Πακιστάν.
6. Προβληματικές μεταφραστικές μονάδες: παγίωση σημασιών και ενδογλωσσική μετάφραση.
7. Διερμηνεία – διερμηνείς.

Περιεχόμενα ενότητας 2/2

8. Μεταφραστές για τουριστικές υπηρεσίες.
9. Μεταφράσεις και copyright.
10. Από τη μεταφραστική διαδικασία στο μεταφραστικό προϊόν και από το πρωτόκολλο μετάφρασης στη σχολιασμένη μετάφραση.
11. Από την περίσταση μετάφρασης στη σχολιασμένη μετάφραση.
12. Ελληνική μεταφρασεολογική και βάσεις βιβλιογραφίας.

1. Σχολιασμένη μετάφραση 1/2

Τι είναι η σχολιασμένη μετάφραση;

- Επιστρέφουμε στο κείμενο με το οποίο ασχοληθήκαμε στο προηγούμενο μάθημα.
- Διαβάζουμε και πάλι το πρωτότυπο και προσπαθούμε να το μεταφράσουμε.
- Μεταφραστικές επιλογές: του μεταφραστή ή του επιμελητή;
- Τα σχόλια που κάνει ο μεταφραστής και τα σχόλια που κάνει ο επιμελητής.
- Οι υποσημειώσεις του μεταφραστή και το επίμετρο του επιμελητή.

1. Σχολιασμένη μετάφραση 2/2

Το υποκειμενικό στοιχείο κάθε μετάφρασης:

- Εξωγλωσσικοί και γλωσσικοί κόσμοι των μεταφραστών.
- Η σχολιασμένη μετάφραση είναι μία ενδοσκοπική διαδικασία.
- Αυτοαξιολογική συμπεριφορά των μεταφραστών.

2. Πρωτόκολλο μεταφραστή – περιεχόμενο ανασκόπησης και ενδοσκόπησης

Δυσκολίες στη μετάφραση του 1^{ου} μαθήματος:

- Ποιο πρόβλημα κρύβεται πίσω από τις προτεραιότητες του μεταφραστή;

Μεταφραστικά προβλήματα και μεταφραστικές δυσκολίες – ιδεολογία και ιδιοσυγκρασία:

- Σε ποια κατηγορία μεταφραστών ανήκουμε;
- ✓ Σωστό είναι αυτό που αισθάνεται ο μεταφραστής για να μεταφράσει, αρκεί να μην εμμένει στην προτεραιότητα του πρωτοτύπου ή του μεταφράσματος με τρόπο ρυθμιστικό.

3. Πρωτόκολλο και μεταφραστικές μονάδες που δυσκολεύουν τον μεταφραστή

- Αρίθμηση των σειρών του πρωτοτύπου για να γίνεται η αναθεώρηση.
- Επιλογή λογισμικού που επιτρέπει την αρίθμηση σειρών.

4. Δίστηλος πίνακας και σχολιασμένη μετάφραση

Στην αριστερή στήλη του πίνακα έχουμε το πρωτότυπο κείμενο και στη δεξιά τη μετάφραση. Προστίθεται και μια τρίτη στήλη αναθεώρησης.

- Αριθμούμε τις σειρές του πρωτοτύπου.
- Μαρκάρουμε φράσεις ή μεταφραστικές μονάδες οι οποίες μας δυσκόλεψαν – βέλτιστο μαρκάρισμα αυτό με αρίθμηση.
- Μακροκείμενο και μικροκείμενο στο πρωτόκολλο μετάφρασης.

5. Παράδειγμα: Καράτσι, Πακιστάν

- Μεταγράφουμε το τοπωνύμιο στην ελληνική.
- Προτεραιότητες: το νοητικό λεξικό του έλληνα αναγνώστη μεταφραστή και του αναγνώστη της μετάφρασης και ελληνικά έγκυρα γεωγραφικά κείμενα.

6. Προβληματικές μεταφραστικές μονάδες: παγίωση σημασιών και ενδογλωσσική μετάφραση

- Προτεραιότητα στη μετάφραση για ελληνική παγίωση.
- Ασυμμετρίες μεταξύ ιταλικής και ελληνικής γλώσσας (αρνητική – αποφατική διατύπωση). Η προφορική διάσταση της γλώσσας.
- Ο λόγος επιλογής για την εξάσκηση μέσω sight translation.

7. Διερμηνεία - διερμηνείς

- Διερμηνεία – διερμηνείς – διερμηνεύω.
- Αντικείμενο της μεταφρασεολογίας.
- Προφορικά και γραπτά κείμενα: από το πρωτότυπο στη μετάφραση – παραδείγματα γραπτών και εναλλασσόμενα προφορικών κειμενικών τύπων και sight translation. Συνεδριακή διερμηνεία και μετάφραση, υποτιτλισμός, θέατρο, κινηματογράφος, ομαδικός οργανωμένος τουρισμός.

8. Μεταφραστές για τουριστικές υπηρεσίες

Sight translation: με τον όρο αυτό εννοούμε οπτικοακουστική μετάφραση.

Οι επιλογές που θα κάνουμε είναι υποκειμενικές, η γλώσσα μας δεν κινδυνεύει από τα δάνεια.

Di volta in volta, di seguito al quale, promozione culturale.

9. Μεταφράσεις και copyright

Οι μεταφράσεις έχουν copyright.

Οι ασκήσεις σας είναι οικοδομημένες πάνω σε σαφείς μεταφραστικές εντολές.

Μετάφραση και ρατσισμός στην αναφορά σε τόπους.

Σχολιασμένη μετάφραση – περιγραφή
μεταφραστικής εντολής – ρόλοι μεταφραστή –
δυσκολίες μετάφρασης.

10. Από τη μεταφραστική διαδικασία στο μεταφραστικό προϊόν και από το πρωτόκολλο μετάφρασης στη σχολιασμένη μετάφραση

Μεταφραστική διαδικασία – μεταφραστική εντολή – μεταφραστικό προϊόν – σχολιασμένη μετάφραση – πρωτόκολλο μετάφρασης.

- Τεκμηρίωση μετάφρασης: επικέντρωση στο προϊόν, επικέντρωση στη διαδικασία.

Τα επίπεδα ανάλυσης της μεταφραστικής περιστασης (Hornby:1988): lexis, syntax, μεταφραστικά προβλήματα και μεταφραστικές δυσκολίες, σημασιολογία, ονοματολογία (πχ. Δικαστηρίων και ασυμμετρία ελληνικής και ξένης γλώσσας), ύφος στη μετάφραση και σώματα κειμένων.

11. Από την περίσταση μετάφρασης στη σχολιασμένη μετάφραση

Περιγραφή μεταφραστικής εντολής.

Περιγραφή περίστασης μετάφρασης.

Σχολιασμένη μετάφραση.

Διαπολιτισμικά και γεωγραφικά εννοούμενοι
μακρινοί προορισμοί.

Ταξινόμηση κειμένου και σχολιασμένη μετάφραση.

- Αιτιολόγηση λήψης αποφάσεων, επικέντρωση στο προϊόν.
- Αυτοαξιολόγησή μας στη διαδικασία, επικέντρωση στη διαδικασία.

12. Ελληνική μεταφρασεολογική και βάσεις βιβλιογραφίας

Στην ελληνική μεταφρασεολογική εταιρία μπορούμε να βρούμε βάσεις βιβλιογραφίας που θα μας χρειαστούν στα πρωτόκολλα μετάφρασης.

➤ Επόμενο μάθημα:

- Βιογραφία Μεγάλου Αλεξάνδρου ή πληροφοριακά κείμενα από κάποιο μουσείο που έχει εκθέματα για τον Μέγα Αλέξανδρο.
- Η σχέση της ιστορίας με τη μετάφρασή μας.
- Θέματα για άσκηση μετάφρασης εκ του βιβλίου που χρησιμοποιούμε για τον Μέγα Αλέξανδρο. Ιστορική περιοδολόγηση, μουσειολογικά θέματα, ιστορία ιδεών περί τον Μέγα Αλέξανδρο και τις αναπαραστάσεις του στον κόσμο.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κασάπη Ελένη.
«Διαγλωσσική Επικοινωνία. Σχολιασμένη μετάφραση». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS236/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

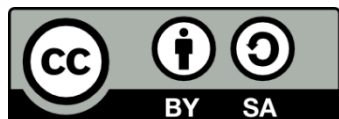
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ρουμανλή Ελένη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

